

2602-04

MOTIE

Stopzetten 'Voorselectie gemeentelijke monumenten Post 45'

De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 23 februari 2026,

constaterende dat:

- na een inventarisatie van mogelijke zogenoemde Post-45-gebouwen in de loop van 2024, het college de zogenoemde 'Voorselectie gemeentelijke monumenten Post 45' [verder voorselectie post 45] midden 2025 heeft vastgesteld en de raad hierover heeft geïnformeerd middels het memo van juli 2025¹;
- in dit memo een proces staat beschreven hoe, niet of, tot aanwijzing van de gebouwen, complexen, woningen, objecten [verder objecten] als gemeentelijk monument kan worden overgegaan;
- het proces nog wel een nadrukkelijk 'go/no go' moment omschrijft voor het college;
- in de bijlage bij het memo wordt gesproken over '28' complexen, maar het in de praktijk om zo'n 2.500 adressen gaat, bestaande uit veelal woningen in particulier bezit, de gemeente telt op dit moment iets meer dan 100 gemeentelijke monumenten;
- eigenaren van objecten op de voorselectie post 45 hierover per brief zijn geïnformeerd, hetgeen aantoonbaar heeft geleid tot grote onrust, onzekerheid en gevoelens van aantasting van het eigendomsrecht;
- de communicatie vanuit de gemeente bij eigenaren de indruk heeft gewekt dat de gemeente reeds voornemens is hun object als monument aan te wijzen;
- vanuit de samenleving zwaarwegende en inhoudelijke bezwaren zijn ingebracht tegen de voorselectie Post 45, onder meer over rechtsongelijkheid, disproportionaliteit, belemmering van verduurzaming en het ontbreken van feitelijke gaafheid van veel van de objecten;

overwegende dat:

- aanwijzing van particuliere objecten als gemeentelijk monument een zeer ingrijpend instrument is, met verstrekende gevolgen voor eigendomsrechten, onderhoud, verbouwing en verduurzaming;
- bij het vaststellen van de gemeentelijke erfgoedverordening 2022 is geen voornemen uitgesproken om het aantal gemeentelijk monumenten uit te breiden, laat staan te ver-vijfentwintig-voudigen, hiervoor is destijds tevens geen budget beschikbaar gesteld;
- de gemeente tegelijkertijd hoge ambities heeft op het gebied van woningbouw, energietransitie en verduurzaming, die door een monumentenstatus kunnen worden belemmerd;
- het huidige proces en de gekozen volgorde onvoldoende recht doen aan de politieke en maatschappelijke gevoeligheid van dit onderwerp;
- een besluit op korte termijn nodig is om te voorkomen dat de gemeente en eigenaren in een dure en onwenselijk juridisch conflict komen, waarmee tevens het vertrouwen in de gemeente ernstig wordt beschadigd,

verzoekt het college om:

- het lopende proces rondom de 'Voorselectie gemeentelijke monumenten Post 45' per direct te staken door voor alle objecten op deze selectie een 'No-go' besluit te nemen.
- alle reeds aangeschreven eigenaren onmiddellijk en schriftelijk te informeren dat de voorselectie definitief is stopgezet en dat aan de ontvangen brieven geen rechten of verplichtingen (meer) zijn verbonden;
- extern te laten evalueren of de gemeentelijke erfgoedverordening 2022 de belangen van eigenaren en inwoners van Zoetermeer voldoende meeweegt en beschermd en de gemeenteraad hierover te informeren,

¹ <https://zoetermeer.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/0e0fe02b-dcc8-4fe4-9683-c61d21d9f9c7>

- daaropvolgend tevens een voorstel voor actualisatie van de gemeentelijke erfgoedverordening aan de raad aan te bieden waarbij het belang van de eigenaar van een object beter beschermd wordt en waarin de gemeenteraad een bindend positief advies moet afgeven alvorens eigenaren worden benaderd en voordat naar buiten toe wordt gecommuniceerd met een vooringenomenheid dat geselecteerde objecten een monumentale status (kunnen) krijgen, e.e.a. met uitzondering van processen waarbij de eigenaar zelf de monumentale status aanvraagt;
- de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit [verder CRK] te informeren dat de gemeenteraad wenst dat de reeds opgestelde voorselectie wordt vernietigd, en deze geen status of plek krijgt bij beoordelingen over de welstand in verband met het aanvragen van enige vergunning aangaande de objecten op deze lijst;
 - in geval deze wens niet wordt gehonoreerd de gemeenteraad daar direct over te informeren en in gevallen waarin de voorselectie alsnog als onderbouwing gebruikt wordt van (negatieve) adviezen van de CRK, de collegebevoegdheid te gebruiken om hiervan af te kunnen wijken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De Zoetermeerse VVD,
Lisette Sandifort-Meijer &
Jeffrey van Gils

LHN,
Monique Siegelaar &
Hilbrand Nawijn

Zó! Zoetermeer,
Ruben van der Perk

CU-SGP,
Francijn Brouwer

CDA Zoetermeer,
David Weekenstroo

50PLUS,
Willeke Mertens

PDvZ,
Tamara Haak

PvdA,
Yuri Nijkerk &
Susanne Bout

D66,
Gernand Ekkelenkamp

Zoetermeer Vooruit,
Yvonne Bink

GroenLinks,
Walter van Steenis

SP,
Jan Velner

PVV,
Stefan Smits